

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyní Mgr. Jaroslavou Křivánkovou ve věci

žalobce: V. P., nar. xx. x. xxxx,
Zastoupen Organizací pro pomoc uprchlíkům, z.s. se sídlem
Kovářská 4, 190 00 Praha 9

proti

žalovanému: Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky,
sídlím Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

v řízení o žalobě doručené zdejšímu soudu dne 25. 5. 2021 proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 4. 2021, č. j. OAM-1108/VL-07-ZA10-PD8-2006,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 4. 2021, č. j. OAM-1108/VL-07-ZA10-PD8-2006, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

Napadené rozhodnutí

1. Žalobce se žalobou domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-1108/VL-07-ZA10-PD8-2006 ze dne 26. 4. 2021, jímž bylo rozhodnuto, že se žalobci podle § 53a odst. 4 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) doplňková ochrana neprodlužuje. Rozhodnutí bylo odůvodněno tím, že žalobci byla udělena doplňková ochrana ve smyslu § 14a zákona o azylu na dobu 12 měsíců rozhodnutím správního orgánu č. j. OAM-1108/VL-07-L06-R3-2006 ze dne 6. 12. 2007 a doba trvání doplňkové ochrany byla

následně opakovaně prodloužena, naposledy rozhodnutím č. j. OAM-1108/VL-07-LE23-pd6-21006 ze dne 25. 5. 2018 s platností do 14. 6. 2020. K udělení a následnému opakovanému prodloužení doplňkové ochrany bylo přistoupeno z důvodu hrozícího nebezpečí vážné újmy v zemi jeho původu, neboť v případě návratu žalobce do vlasti nebylo možno zcela vyloučit riziko vážné újmy dle ustanovení § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu. I přes nedostatky v oblasti lidských práv v Bělorusku, došlo v oblasti lidských práv ke znatelným posunům, běloruské státní orgány se zaměřují na přední členy opozice, členy ozbrojených složek, kteří se proti nim postavili, organizátory protestů nebo na přímé účastníky demonstrací, avšak žalobce nespadá ani do jedné z těchto kategorií a prokazatelně se ve vlasti posledních 18 let nenacházel. Žalovaný tak nedospěl k závěru, že by žalobce mohl být v případě návratu do vlasti vystaven přímému a bezprostřednímu nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu, neboť důvody, pro které mu byla doplňková ochrana udělena a následně opakovaně prodloužena, již pominuly. Žalobce se od svého vycestování ze země, tedy již téměř 18 let, nijak politicky ani veřejně neangažuje, nevykovává ani žádnou aktivitu, kvůli níž by se měl dostat do popředí zájmu běloruských státních orgánů. Aktuální informace týkající se trestního řízení žalobce od roku 2003 nemá, a i kdyby žalovaný přistoupil na verzi žalobce, že proti němu skutečně bylo v roce 2003 zahájeno trestní stíhání, muselo by být v současné době již promlčeno a neexistuje proto žádný reálný důvod domnívat se, že by měl být žalobce po návratu do vlasti trestně stíhán či měl představovat zájmovou osobu pro běloruské státní orgány a neexistuje žádný objektivní důvod, proč by se o něj měly běloruské státní orgány zajímat. Od doby, kdy bylo vydáno poslední rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany ze dne 25. 5. 2018, došlo k takovým zásadním a trvalým změnám v situaci žalobce, že udělení doplňkové ochrany již není zapotřebí, neboť promlčecí doba jeho potenciálního trestního stíhání uplynula k červenci 2018 a v současné době mu tedy v tomto ohledu již žádné bezprostřední nebezpečí v případě návratu do vlasti nemůže, ani hypoteticky, hrozit. K žalobcově obavě z potrestání za vlastizradu vzhledem k podání žádosti o mezinárodní ochranu žalovaný uvedl, že z informace MZV ČR č. j. 114082-6/2020.LPTP ze dne 21. 7. 2020 nevyplývá, že by byl uplatňován jakýkoliv postih či diskriminace proti občanům Běloruska, kteří se do vlasti vrátili po dlouhodobém pobytu v zahraničí či jako neúspěšní žadatelé o mezinárodní ochranu a nebezpečí nehrozí od státu či od soukromých osob, neboť navrátilí se občané mají stejná práva jako ti, kteří žijí v zemi nepřetržitě. Co se týká žalobcem uvedených osobních vazeb na území ČR, žalovaný s odkazem na konkrétní rozhodnutí NSS uvedl, že právní analogií z nich lze dovodit, že pokud nestačí k udělení doplňkové ochrany rodinné vazby v ČR a manželství s občanskou ČR, tím spíše nepostačí neoficiální svazek s občankou Ukrajiny. Žalovaný je přesvědčen, že žalobce v současné době již využívá institut doplňkové ochrany pouze k legalizaci svého pobytu na území ČR, přičemž s ohledem na okolnosti svého života v ČR se mu reálně nabízí možnost vyřídit si povolení k trvalému pobytu podle zákona o pobytu cizinců. Žalovaný je přesvědčen, že v případě žalobce již pominuly důvody pro prodloužení doplňkové ochrany, pro které mu byla udělena a následně opakovaně prodloužena doplňková ochrana a v případě jeho návratu do vlasti mu v současné době již nehrozí nebezpečí vážné újmy dle § 14a zákona o azylu.

II. Žaloba

2. Žalobce uvedl, že je potřeba v první řadě srovnat okolnosti, za nichž byla doplňková ochrana udělena s okolnostmi danými při rozhodování o jejím prodloužení, přičemž rozhodnutí o neprodloužení doplňkové ochrany lze přijmout, pouze pokud se tyto okolnosti změnily

významným a trvalým způsobem, k čemuž však v jeho případě nedošlo. Doplnková ochrana mu byla v roce 2007 udělena z důvodu neuspokojivé situace v oblasti dodržování lidských práv v zemi původu s ohledem na strach žalobce, který se dostal do konfliktu s tamními orgány kvůli své opoziční činnosti – tisku letáků proti prezidentovi a prodloužena byla dohromady sedmkrát. Bezpečnostní a politická situace se však v Bělorusku v mezidobí nezlepšila. Žalovaný odůvodnil napadené rozhodnutí zcela formalisticky, účelově, snažil se hledat pouze důvody, proč doplnkovou ochranu nadále neudělit. Pokud by žalovaný dospěl k závěru, že pouhé promlčení trestného činu je důvodem neprodloužení doplnkové ochrany, měl k takovému závěru dojít již v předcházejícím řízení, kdy maximální délka promlčecí doby již byla dokonána. Žalovaný v napadeném rozhodnutí žalobci nevěří skutečnosti ohledně trestního stíhání, avšak tento důvod byl jedním z důvodů, proč byla žalobci doplnková ochrana udělena. Z tohoto důvodu je rozhodnutí žalovaného nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, neboť v minulosti žalovaný vycházel ze skutkového stavu, který v současném rozhodnutí popírá a svůj závěr o neprodloužení doplnkové ochrany opřel pouze o jediný důvod, jímž je údajné promlčení jednání, za něž byl žalobce nejspíše stíhán. Žalobce poukázal na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu aplikovatelná i na jeho případ, z nichž mj. vyplývá, že nemůže obstát argument, že stěžovatel není zájmovou osobou z hlediska uplatňování politických či občanských práv, neboť stejně tak takovou osobou nebyl v době udělení mezinárodní ochrany, a přesto žalovaný dovodil, že by se předmětem nevítaného zájmu státních orgánů mohl stát. Napadené rozhodnutí je vnitřně rozporné, když na jednu stranu uvádí, že žalobce není a nikdy nebyl zájmovou osobou a před odjezdem z Běloruska se politicky neangažoval, a na druhé straně ze správního spisu vyplývá, že právě politická participace byla jedním z důvodů, proč byla žalobci doplnková ochrana udělena, resp. prodloužena. Žalovaný také nereagoval na obavu žalobce z návratu do vlasti z důvodu osmnáctiletého pobytu v České republice, kdy byl držitelem doplnkové ochrany a v návaznosti na jednání státních orgánů, které mu odebraly cestovní doklad předtím, než uprchl do České republiky, ačkoli žalovaný je povinen vzít v potaz veškeré skutečnosti uvedené žalobcem. V té souvislosti odkázal na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, z něhož vyplývá, že vyjdou-li během posuzování žádosti o prodloužení doplnkové ochrany najevo skutečnosti, jež by mohly odůvodňovat udělení doplnkové ochrany z jiného důvodu, než pro který byla původně přiznána, pak správní orgán nemůže žádost o prodloužení doplnkové ochrany zamítnout bez toho, že by se argumentačně vypořádal také s možností udělení doplnkové ochrany z onoho jiného (nového) důvodu. Za situace, kdy celková situace v oblasti dodržování lidských práv je i nadále neuspokojivá a v žádném případě nelze tvrdit, že by v porovnání s rokem 2007 či 2018, kdy byla naposledy doplnková ochrana prodloužena, došlo v Bělorusku k tak výrazné změně trvalé povahy, jež by odůvodňovala neprodloužení doplnkové ochrany žalobci. Žalovaný sice v napadeném rozhodnutí poukazuje na určité pozitivní trendy ve vývoji politické situace v Bělorusku, avšak z napadeného rozhodnutí není zřejmé, jaký reálný dopad na ochranu lidských práv běloruských občanů v praxi mají a zda jsou dostatečné k přijetí závěru o výrazné změně trvalé povahy. Pokud žalovaný odkázal na plynutí času stráveného žalobcem mimo Bělorusko, pak pouhá časová prodleva není důvodem, pro nějž by mělo být odepráno neprodloužení doplnkové ochrany. Navrhl proto, aby bylo napadené rozhodnutí zrušeno a věc byla žalovanému vrácena k novému projednání.

III.

Vyjádření žalovaného k žalobě

3. Žalovaný uvedl, že žalobní námitka, že neprodloužení doplňkové ochrany zdůvodňuje promlčením trestního stíhání žalobce, jež by mohlo být vedeno v souvislosti s důvody provedení výslechu v roce 2003, není důvodná, neboť žalovaný tuto úvahu uvedl pouze hypoteticky za předpokladu, že by přistoupil na žalobcovu verzi, že proti němu bylo v roce 2003 skutečně zahájeno trestní řízení a vycházel přitom z platné běloruské zákonné úpravy. Poukázal na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 80/2007 ze dne 17. 3. 2008, z něhož vycházel a dle něhož „...*dokazování a posuzování skutkových okolností, konkrétně situace v zemi původu žadatele ve vztahu k jeho individuálním poměrům a k dalším faktům, jež je sám schopen doložit, nebo které jsou jinak zřejmé, je nutno vázat k okamžiku, kdy má být o doplňkové ochraně rozhodováno, tedy se zřetelem k současnosti, či spíše blízké budoucnosti, nikoli však směrem do minulosti.*“ Konstatoval, že od doby vydání posledního rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany žalobci ze dne 25. 5. 2018 došlo k takovým zásadním a trvalým změnám v situaci žalobce, že udělení doplňkové ochrany již není zapotřebí, neboť obava z trestního stíhání uplynutím promlčecí doby pominula k červenci 2018 a v současné době mu tedy už žádné bezprostřední nebezpečí v té souvislosti v případě návratu do vlastní nemůže ani hypoteticky hrozit. V rozhodnutí se zabýval i tím, zda žalobci hrozí potrestání za vlastizradu vzhledem k podání žádosti o mezinárodní ochranu, což však prokázáno nebylo. Závěr o změnách situace v Bělorusku odůvodňující neprodloužení doplňkové ochrany odůvodňují je dostatečně odůvodněn a podložen shromážděnými podklady. Konstatoval, že přestože situace týkající se lidských a občanských práv v Běloruské republice není uspokojivá, je z aktuálně shromážděných informací možno dovodit, že došlo k takovému zlepšení bezpečnostních poměrů, že s ohledem na osobní situaci žalobce nic nebrání tomu, aby se do své vlasti navrátil. Závěr o tom, že již pominuly důvody, pro které byla žalobci původně udělena doplňková ochrana, a že mu v případě jeho návratu do vlasti již nehrozí nebezpečí vážné újmy podle § 14a zákona o azylu, je řádně odůvodněn, byla prokázána změna poměrů ve vztahu k důvodům, pro které byla žalobci udělena doplňková ochrana v minulosti, napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem, na základě dostatečných a řádným způsobem opatřených podkladů a navrhl proto, aby byla žaloba jako nedůvodná zamítnuta.

IV.

Posouzení věci soudem

4. S ohledem na to, že žalobce ani žalovaná nepožádali o nařízení jednání a ve lhůtě jim k tomu poskytnuté ani později nevyjádřili nesouhlas takovým postupem, rozhodl soud v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez jednání.
5. V souladu s § 75 odst. 1, 2 s. ř. s. vycházel soud při přezkoumání napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, a napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů uplatněných v žalobě.

V.

Rozhodnutí soudu

6. Žaloba je důvodná.
7. Soud vyšel z právní úpravy § 53a odst. 4 věta první a čtvrtá č. 325/1999 Sb., o azylu, dle něhož osoba požívající doplňkové ochrany je oprávněna požádat o prodloužení doby, na kterou je doplňková ochrana udělena. Doplňková ochrana se prodlouží nejméně o 2 roky, je-li důvodné

nebezpečí, že by osoba požívající doplňkové ochrany mohla závažným způsobem narušit veřejný pořádek nebo ho již narušuje, prodlouží se doplňková ochrana o 1 rok.

8. V posuzované věci se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného, jímž bylo rozhodnuto o neprodloužení doplňkové ochrany z důvodů uvedených výše. Soud se proto s ohledem na charakter napadeného rozhodnutí zabýval otázkou, zda okolnosti, které vedly k udělení doplňkové ochrany, zanikly anebo se změnily do té míry, že již doplňkové ochrany není zapotřebí a zda se jedná o změnu tak významné a trvalé povahy, že v jejím důsledku již žalobci nehrozí vážná újma.
9. Jak vyplývá ze správního spisu, doplňková ochrana byla žalobci udělena na základě jeho výpovědi o zadržení milicemi na území Běloruska v průběhu roku 2003, kdy žalobce k tomu uvedl, že měl v průběhu svého studia na vysoké škole klíče od kabinetu informatiky, v němž se tiskly letáky, jejichž obsah označila milice za protistátní, přičemž žalobce se na této činnosti žádným způsobem nepodílel. Byl mu odebrán cestovní pas a po jeho propuštění, při němž byl vyslýchán i za použití fyzického násilí, se nic nedělo, ale žalobce nechtěl čekat, až si jej zase začnou všimnout. Další potíže se státními orgány ve své zemi neměl. Rozhodnutím žalovaného č. j. OAM-1108/VL-07-L06-R-3-2006 ze dne 6. 12. 2007 nebyl žalobci udělen azyl, ale byla mu udělena doplňková ochrana. Žalovaný dospěl k závěru, že žalobce nesplňuje zákonné podmínky pro udělení azylu, neboť neuvedl žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možné učinit závěr, že žalobce vyvíjel činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu, není ani pronásledován za uplatňování politických práv a svobod podle ustanovení § 12a zákona o azylu, neboť z jeho výpovědi vyplývá, že se o politiku nezajímal, nebylo mu nic známo o tom, zda se v kabinetu tiskly nějaké politické letáky, ani o tom, zda se jeho známí zabývali politickou činností a neuvedl ani jiné skutečnosti podřaditelné pod ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu. Žalovaný však současně posoudil, že žalobce splňuje důvody k udělení doplňkové ochrany, přičemž vycházel z informací ohledně situace v Bělorusku a po zhodnocení rizika návratu žalobce do vlasti a zhodnocení konkrétního případu u žalobce shledal skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1 a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Následně byla doplňková ochrana při nezměněné situaci prodloužena o dobu 12 měsíců rozhodnutím z 26. 1. 2009, 14. 1. 2010, 26. 1. 2011, 3. 4. 2012, 16. 4. 2014, 6. 5. 2016, 25. 5. 2018. Napadeným rozhodnutím ze dne 26. 4. 2021 bylo rozhodnuto o tom, že se doplňková ochrana neprodlužuje s odůvodněním uvedeným výše.
10. Žalobce svoji žalobu odůvodnil tím, že při nezměněné situaci dospěl žalovaný k odlišnému závěru než ve svých předchozích rozhodnutích a svůj závěr postavil především na úvaze, že již uplynula promlčecí doba potenciálního trestního stíhání žalobce v souvislosti s jeho domnělou činností na vysoké škole a udělení doplňkové ochrany již proto není zapotřebí, neboť mu žádné bezprostřední nebezpečí v případě jeho návratu do vlasti ani hypoteticky nehrozí. Kromě toho žalobce nereagoval na to, že se žalobce obává návratu do vlasti z důvodu dlouhodobého pobytu v České republice jakožto držitel doplňkové ochrany.
11. Žalobce netvrdil a v průběhu posuzování jeho žádosti o prodloužení doplňkové ochrany nevyšly najevo skutečnosti, jež by odůvodňovaly udělení doplňkové ochrany z jiného důvodu, než pro který byla původně přiznána. V situaci, kdy se jedná o posouzení otázky, zda nadále trvá původní důvod udělení doplňkové ochrany, nese důkazní břemeno žalovaný. Základem řízení o prodloužení doplňkové ochrany je přitom posouzení toho, zda se významně a dlouhodobě změnily okolnosti, pro které byla žadateli udělena doplňková ochrana (viz např.

rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Azs 34/2009-55 ze dne 23. 7. 2009). V případě žalobce shledal žalovaný v minulosti na základě výše uvedeného důvody pro udělení doplňkové ochrany a jejímu opakovanému prodloužení a to při absenci změn skutečností, jež vedly k jejímu udělení. Soud se proto zabýval otázkou, zda bylo prokázáno, že nastala změna - a jaká - ohledně okolností vedoucích k udělení doplňkové ochrany a zda je tato případná změna odůvodňuje závěr, že již pominuly důvody pro její prodloužení.

12. Z obsahu zpráv o zemi původu žalobce shromážděných žalovaným nevyplývá, že by se politická a lidskoprávní situace v domovském státě žalobce oproti době, kdy bylo rozhodováno o udělení doplňkové ochrany, posunula a stabilizovala na úroveň obvyklou v demokratických zřízeních a že by případné probíhající dílčí změny byly v té souvislosti natolik významné a trvalé povahy, že v jejich důsledku již žalobci nehrozí reálné nebezpečí vážné újmy. Za této situace nelze, dle názoru soudu na nebezpečí hrozící žalobci v jeho domovské zemi, nahlížet jiným způsobem, než bylo v předcházejících řízeních. Je třeba zdůraznit, že žalobce nikdy nepředložil důkaz o tom, že proti němu bylo v souvislosti s uvedeným zadržením zahájeno trestní řízení a z tohoto důvodu je irelevantní závěr žalovaného o promlčení trestného činu, pro nějž by mohl žalobce být hypoteticky stíhán. Navíc lze přisvědčit žalobci v tom, že ačkoli k případnému promlčení došlo již v průběhu předchozího řízení o prodloužení doplňkové ochrany, žalobce tehdy k této skutečnosti nepřihlížel a dospěl k opačnému závěru než v napadeném rozhodnutí.
13. Soud s ohledem na předchozí závěry žalovaného ohledně důvodů pro udělení a prodloužení doplňkové ochrany a s ohledem na nezměněné politické poměry v Bělorusku neshledává odůvodněným ani závěr žalovaného, že neexistuje žádný objektivní důvod, proč by se o žalobce, který byl držitelem doplňkové ochrany v České republice, měly zajímat běloruské státní orgány, který byl opřen o argumentaci, že se žalobce v Bělorusku nenachází již 18 let, s činností, jež mu byla kladena za vinu, neměl nic společného, nelze předpokládat, že by se po návratu do vlasti politicky angažoval a uplynula promlčecí doby možného trestního stíhání žalobce.
14. Soud proto dospěl k závěru, že žalovaný neprokázal, že skutkové okolnosti, jež dříve vedly k udělení doplňkové ochrany, již dány nejsou či se změnily do té míry, že ochrany již není třeba, neboť došlo k jejich natolik významné a dlouhodobě změně, že již žalobce není vystaven ve své domovské zemi reálnému nebezpečí vážné újmy. Je třeba vycházet z toho, že při udělení doplňkové ochrany žalovaný na žalobce nahlížel jako na osobu, o níž projevovaly běloruské státní orgány zvýšený zájem, byť tomu tak nebylo pro jeho aktivní opoziční politickou činnost a byť nebylo prokázáno, že proti němu bylo zahájeno trestní řízení. Přesto tehdy žalovaný dospěl k závěru, že není možno jednoznačně vyloučit, že by žalobce nemohl být v případě návratu do vlasti vystaven nebezpečí vážné újmy. Tyto okolnosti se přitom nezměnily. Závěr žalovaného, že došlo ke změně, jež mít za následek neprodloužení doplňkové ochrany proto soud neshledává, s ohledem na výše uvedené, odůvodněným.
15. Bude proto na žalovaném, aby se opětovně zabýval tím, zda okolnosti, jež vedly k udělení doplňkové ochrany, zanikly či se změnily do té míry, že již doplňkové ochrany není zapotřebí a zjištěné skutečnostmi opětovně je právně vyhodnotil s tím, že soud se ztotožňuje s názorem žalobce, že není přípustné, aby žalovaný při nezměněné situaci dospěl k odlišnému závěru než ve svých předchozích rozhodnutích.

16. Žalovaný odkazoval na závěry přijaté v rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 80/2008 ze dne 17. 3. 2008. Toto rozhodnutí však na zde posuzovanou věc, dle názoru soudu, nedopadá, neboť předmětem řízení, na něž žalovaný odkazuje, bylo udělení azylu a posouzení překážky vycestování. Předmětem správního řízení ve zde projednávané věci je však otázka prodloužení doplňkové ochrany a tedy se liší i okruh skutečností, jež má žalovaný zkoumat, jak vyplývá z předchozího odstavce.

VI. Náklady řízení

17. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., dle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci byl úspěšný žalobce, avšak žádné náklady mu v souvislosti s tímto řízením nevznikly, a soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá na náhradu nákladů řízení nárok.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost. Kasační stížnost musí být podána do dvou týdnů po doručení rozsudku. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

V Plzni dne 7.7.2021

Mgr. Jaroslava Křivánková v.r.
samosoudkyně